

НАПРЯМ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-252-7-1>

Видобора Володимир Володимирович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри загальної економічної теорії

та економічної політики

Одеського національного економічного університету

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РИВКА ЗА АЗІЙСЬКОЮ МОДЕЛЛЮ ЗРОСТАННЯ

Починаючи з другої половини минулого століття, дедалі більше посилюється економічний вплив держав Азійського регіону. Особливу роль відіграють позитивні закономірності економічного росту цих країн, адже в останніми десятиліттями, попри кон'юнктурні коливання в світовій економіці, прослідковується значне економічне зростання й поліпшення добробуту мешканців у переважному числі держав Південно-Східної Азії. Досягти цього вдалося завдяки зваженій промисловій політиці, яка виступає основним бюджетоутворюючим стратегічним ресурсом [1, с. 35], та активному державному втручанні. Тому важливе значення має виокремлення особливостей, які характеризують зростання країн Східної Азії, зважаючи на їх чітку неоднорідність (економічну, географічну, культурну, політичну).

У країнах Азійського регіону досягти «економічного дива» вдалося завдяки: впровадженні структурної політики з активним державним втручанням, що часто містили в собі елементи планової економіки; застосуванні непрямих методів стимулювання інноваційної діяльності та захисту підприємницьких структур;

розвитку високотехнологічних галузей економіки та сфери фінансових послуг; орієнтації на експорт.

Тож, проаналізувавши особливості промислової політики стимулювання економічного зростання в країнах Азійського регіону: Японії, Китаю, Сінгапуру, Гонконгу, Тайваню та Південної Кореї, сформовано характерні особливості політики економічного зростання за азійським зразком. Детальну характеристику основних її рис наведемо у табл. 1.

Відтак, поява «Азіатських тигрів» на міжнародній арені, їх відокремлення з групи країн є цілком закономірним результатом взаємодії ключових факторів, серед яких: функціонування власних транснаціональних корпорацій; привабливість для розміщення ТНК через дешевизну робочої сили, розвиненість страхового та банківського секторів; застосування високих технологій у виробництві; акцент на підготовку висококваліфікованих кадрів за допомогою високого рівня освітніх стандартів; активна регіональна інтеграція; залучення іноземних інвестицій для модернізації економіки; оптимальне об'єднання ринкового механізму та державного регулювання господарських процесів та ін.

Саме завдяки цим факторам азійські країни змогли активно включитися в міжнародний поділ праці та міжнародну торгівлю, переорієнтувати свою економіку на експорт промислової продукції, зробити провідною галуззю економіки сферу послуг та досягти високих показників темпів економічного зростання на рівні 8–10% [2, с. 17].

Таким чином, серед основних елементів політики економічного зростання азійських країн можемо виділити наступні: розвиток наукомісткої промисловості, формування високотехнологічного сектору та власної науково-дослідної бази, реформування системи освіти; державне регулювання у сфері інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності підприємств з метою стимулювання розвитку національної промисловості та сфери послуг; планово-цільовий контроль динаміки показників ефективності економіки завдяки розробці системи підтримки, що ґрунтується на державних замовленнях, субсидіюванні, великомасштабному кредитуванню; налагодження довготривалих трудові відносин, орієнтовані на соціальну підтримку та мотивацію працівників тощо.

Риси азійської моделі економічного зростання

Особливість	Характеристика
Державна підтримка розвитку промисловості	Держава намагалася сконцентрувати обмежені фінансові, матеріальні та людські ресурси у стратегічно важливих галузях, які ставали лідерами зростання та структурної модернізації. Завдяки державному контролю в Японії, Південній Кореї та Тайвані державі вдалося створити та розвинути широке коло галузей обробної промисловості, включаючи технологічно передові галузі важкої промисловості, які стали висококонкурентоспроможними на світових ринках. Натомість, у Сінгапурі та Китаї, акцент держави робився на залучення прямих іноземних інвестицій для стимулювання промислового розвитку, зростання експорто орієнтованої політики. Роль держави також полягала у плануванні середньострокового розвитку промисловості, залучення відповідних прямих та непрямих інструментів державної підтримки.
Конгломерат як рушій розвитку приватного сектору	Компанії, що входили до складу конгломерату і зайняті в різних сферах бізнесу, надавали один одному необхідну підтримку в умовах, коли ще незріла правова система, несформовані механізми контролю за виконанням законів, нерозвинені фінансові ринки не дозволяли забезпечувати необхідні матеріальні та фінансові ресурси, покладаючись на суто ринкові.
Банківське кредитування	Великомасштабні банківські державні кредити грали ключову роль фінансуванні промислового зростання умовах, коли фондові ринки у регіоні були розвинені ще слабо.
Трудові відносини, орієнтовані на соціальну підтримку та мотивацію	Трудові відносини, що формувалися під значним впливом уявлень про лояльність, гармонію всередині організації та орієнтацію на тривале наймання, сприяли підвищенню мотивації до праці та допомагали запобігати конфліктам між компаніями та їх працівниками. Компанії орієнтувалися на підготовку працівників, регулярну внутрішньофірмову ротацию кадрів та активне делегування повноважень на нижчі рівні всередині. Ця система внесла помітний внесок у підготовку висококваліфікованих та високомотивованих працівників, які вважалися «найціннішим ресурсом» компанії.
Високотехнологічний розвиток	Стимулювання як імпорту, так самостійне створення передових високих технологій з метою зміни технологічних укладів, розвитку знаннєвої економіки, цифровізації.

Джерело: складено автором

Література:

1. Видобора В.В. Науково-теоретичні засади промислової політики. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2020. Випуск 45. С. 35–39.
2. Гильманова Д.Р. Феномен «Азиатских тигров»: анализ современных тенденций экономического развития. *Экономика и парадигма нового времени*. 2019. Выход 4. С. 10–17.